

ปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะ ที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น¹

ชวรินทร์ ประถมเสวนีย์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา สภาพปัญหา แนวคิด และทฤษฎีของการจับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายและการลงโทษผู้ที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น รวมทั้งเพื่อศึกษามาตรการการลงโทษผู้ที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นของไทยและของต่างประเทศ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสมกับประเทศไทย และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดโทษในการจับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายในกรณีที่ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ในกรณีที่ทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ในกรณีที่ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นได้รับความเสียหาย และในกรณีที่ทำให้ทรัพย์สินเสียหายซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่ชัดเจน อีกทั้งโทษที่นำมาปรับใช้กับผู้จับจีรดในลักษณะดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสม ไม่อาจตอบสนองกับทฤษฎีการลงโทษทางอาญาได้ จึงต้องหามาตรการทางกฎหมายมากำหนดให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาทำให้ทราบว่ากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ยังไม่ชัดเจนและโทษที่นำมาปรับใช้ยังไม่มีความเหมาะสมกับความผิด ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น กรณีทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มิได้มีการกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะ มีเพียงการกำหนดโทษจากลักษณะของการกระทำความผิดเท่านั้น เช่น ผู้จับจีรซึ่งขับรถเข้าใกล้ทางร่วมทางแยก ทางข้าม เส้นให้หยุด หรือวงเวียน ต้องลดความเร็วของรถ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท เป็นต้น ซึ่งมีการกำหนดโทษเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้นจนเกิดความเสียหายทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรดในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จรูญ เลี้ยงวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์สุพร วงศ์ทองสรรค์ และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียพล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความผิดหรือผู้ขับขี่ดังกล่าวก็จะมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 291 ซึ่งมีหลักว่า “ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท” ซึ่งแม้โทษจะรุนแรง ถึงขนาดมีโทษจำคุกได้สูงสุดถึงสิบปี แต่ในความเป็นจริงผู้กระทำความผิดหรือผู้ขับขี่นั้นหากเป็นบุคคลที่พอมีฐานะเพียงแค่เยียวยาความเสียหายให้เป็นที่พอใจแก่ครอบครัวของผู้เสียหายแล้ว ศาลก็จะลงโทษเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเทียบความผิดกับบทเรียนที่จะใช้ป้องปรามคนในสังคมก็ดูจะไม่เหมาะสมเท่าไรนัก

ในประเด็นของการจับรถและเกิดอุบัติเหตุอันทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายนั้น ในประเทศอังกฤษ ได้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เรียกว่า police, Crime, Sentencing and Court Act 2022 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2565 ซึ่งได้กำหนดโทษสำหรับข้อหาจับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต ไม่ว่าจะเป็นจากการจับเร็ว จับแข่งกัน จับโดยใช้โทรศัพท์ จับจีขณะมีนเมา หรือใช้สารเสพติดอย่างอื่น โดยมีโทษถึงจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งต่างจากกฎหมายของประเทศไทยที่มีการกำหนดบทลงโทษไว้ให้การจับจีรถแล้วเกิดอันตรายแก่ชีวิตเป็นเพียงความประมาทแบบธรรมดาเท่านั้น อีกทั้งหากมีการเยียวยาผู้เสียหายแล้ว โทษที่กำหนดไว้เพื่อป้องปรามคนในสังคมศาลกลับลดโทษให้เป็นอย่างมากจนโทษในการกระทำความผิดดังกล่าวไม่สามารถข่มขู่ ยั้งยั้ง หรือป้องปรามคนในสังคมให้เกรงกลัวได้ โดยเฉพาะในกรณีผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีฐานะเมื่อเยียวยาแก่ผู้เสียหายแล้ว ก็มักจะได้รับโทษสถานเบาหรือเล็กน้อยเท่านั้น

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น กรณีทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ซึ่งตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มิได้มีการกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะเช่นกันกับกรณีที่ความเสียหายนั้นคือทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย กล่าวคือ เมื่อเกิดความเสียหายจะต้องบังคับใช้กฎหมายอาญา ในเรื่องของการกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 300 ซึ่งมีได้กำหนดถึงความประมาทจากการจับจีรถไว้โดยเฉพาะ และหากผู้กระทำความผิดเยียวยาแก่ผู้เสียหายแล้ว ศาลมีอำนาจลดโทษได้เช่นกัน ทำให้กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถป้องปรามการกระทำความผิดได้

ปัญหาประการที่สาม คือ ปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่จับจีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น กรณีทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่นนั้น โดยในปัญหาดังกล่าวผู้กระทำความผิดหรือผู้ขับขี่จะมีโทษอาญาเพียงแค่การฝ่าฝืนพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เท่านั้น ซึ่งต้องเสียค่าปรับเพียงระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาทเท่านั้น ส่วนความเสียหายก็จะต้องไปปรับคิดในส่วนแพ่งตามความเสียหายที่แท้จริง

นอกจากนี้ ความเสียหายทางแพ่งในกรณีจับรถในลักษณะอันตรายทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหายนั้น ผู้กระทำความผิดจะอ้างว่าไม่มีเงิน ไม่มีทรัพย์สินในการจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายได้ จนเกิดการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายเป็นจำนวนหลายคดี และคดีส่วนใหญ่ผู้กระทำความผิดก็ไม่ยอมชดเชยความเสียหายแก่คู่กรณี ซึ่งแม้คู่กรณีจะต้องการดำเนินการบังคับคดี แต่เมื่อสืบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดแล้วก็ไม่มีทรัพย์สินให้ยึดมาชำระหนี้ทำให้ผู้ได้รับความเสียหายไม่ได้รับการเยียวยา นอกจากจะต้องเสีย

ค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องแล้วยังไม่ได้รับการชำระหนี้คืน และผู้กระทำความผิดไม่ต้องชดเชยอะไรเลย นอกจากค่าปรับตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 เท่านั้นจะเห็นได้ว่า การขับขีรถเป็นเรื่องของการใช้รถใช้ถนนร่วมกันกับผู้อื่นจึงควรจะต้องใช้ความระมัดระวังมากกว่าธรรมดา แต่กลับมีโทษปรับที่น้อยมาก จนไม่สามารถป้องปรามให้สังคมกลัวได้และยังคงกระทำความผิดแบบเดิมซ้ำ ๆ ซาก ๆ ให้เห็นในสังคมเสมอ

ปัญหาประการที่สี่ คือ ปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น กรณีที่เป็นการขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายจนความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ โดยจะสืบเนื่องต่อจากปัญหาประการที่สาม กล่าวคือ เป็นกรณีที่ขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายแล้วความเสียหายเกิดแก่ทรัพย์สิน โดยทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินของทางราชการ ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องเสียค่าปรับระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และต้องรับผิดทางแพ่งต่อหน่วยงานที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น เช่น ขับขีรถในลักษณะอันตรายจนรถไปชนกับเสาไฟฟ้า ทำให้เสาไฟฟ้าโค่นหัก หรือเสียหายประการใด ก็ต้องรับผิดเพียงความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น โดยไม่มีการปรับหรือให้ชดเชยค่าเสียหายเพิ่มเติมอันเป็นการลงโทษเลย ทั้ง ๆ ที่ความเสียหายจากการขับขีรถชนเสาไฟฟ้า นอกจากความเสียหายจะเกิดแก่หน่วยงานของรัฐ กล่าวคือ การไฟฟ้าแล้ว การกระทำความผิดดังกล่าวยังอาจส่งผลให้เกิดไฟฟ้าดับ ทำให้ความเสียหายเกิดแก่เอกชนส่วนรวมได้แต่ก็ไม่มีการลงโทษใด ๆ เพิ่มเติม

การขับขีรถแล้วก่อให้เกิดความเสียหายอันเป็นความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพย์สินนั้น ในกรณีที่เกิดจากการขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายก็ดี ความประมาทก็ดี เป็นเพียงความโชคดีของผู้กระทำความผิดหรือผู้ขับขีเท่านั้นที่ความเสียหายนั้นมิได้เกิดกับชีวิตผู้อื่น ฉะนั้นจึงจะต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมและได้สัดส่วนเพียงพอที่จะป้องปรามการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดค่านิยมของการขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

ก่อนจะกล่าวถึงประเด็นในปัญหากฎหมายในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ซึ่งทำให้ผู้อื่นแก่ความตาย หรือได้รับบาดเจ็บสาหัส หรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย หรือทรัพย์สินทางราชการเสียหาย จะต้องมีกำหนดค่านิยมของการขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตรายเสียก่อนว่าเป็นอย่างไร ซึ่งผู้ศึกษาเสนอให้แก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 4 โดยให้เพิ่มค่านิยมคำว่า

“การขับขีรถในลักษณะที่เป็นอันตราย” หมายถึง ผู้ที่ขับขีรถในลักษณะที่วิธีการขับขีรถของผู้นั้นต่ำกว่าที่ผู้อื่นที่มีความสามารถในการขับขีรถและความระมัดระวังที่ใช้ได้อย่างที่วิญญูชนพึงกระทำ และผู้ขับขีรถผู้นั้นมี

ความสามารถและใช้ความระมัดระวังได้ โดยเห็นได้ว่าการขับรถในลักษณะนั้นอาจเป็นอันตราย หรือมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ขับขี่รถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถคันอื่นด้านซ้าย ในระยะกระชั้นชิด
- (2) ขับขี่รถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถคันอื่น เมื่อรถกำลังขึ้นทางชัน สะพาน หรืออยู่ในทางโค้ง โดยไม่มีเครื่องหมายจราจรให้แข่งได้
- (3) ขับขี่รถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถคันอื่น ภายในระยะสามสิบเมตรก่อนถึงทางข้าม ทางร่วม ทางแยก วงเวียนหรือเกาะที่สร้างไว้ หรือทางเดินรถที่ตัดข้ามทางรถไฟ
- (4) ขับขี่รถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถคันอื่นเมื่อมีมอก ฟัน ฟันหรือคว้น จนทำให้ไม่อาจมองเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะหกสิบเมตร
- (5) ขับขี่รถแข่งเพื่อขึ้นหน้ารถคันอื่น เมื่อเข้าที่คับขันหรือเขตปลอดภัย
- (6) ขับขี่รถด้วยอัตราความเร็วเกินที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือตามเครื่องหมายจราจรที่ได้ติดตั้งไว้ในทาง

แก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 43 (4) จากเดิม

มาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ

- (4) โดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

แก้ไขโดยเพิ่มเติมเป็น “ขับรถในลักษณะที่เป็นอันตราย หรือโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียว อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน”

2. ในประเด็นปัญหาการกำหนดโทษเกี่ยวกับการขับขี่รถในลักษณะที่เป็นอันตราย ซึ่งทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และประเด็นปัญหาการกำหนดโทษเกี่ยวกับการขับขี่รถในลักษณะที่เป็นอันตราย ซึ่งทำให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

ผู้ศึกษาเห็นควรมีการแก้ไข โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 157 จากเดิม

“มาตรา 157 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35 มาตรา 43 (3) (4) (6) (7) หรือ (9) มาตรา 45 มาตรา 46 มาตรา 47 มาตรา 53 มาตรา 65 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 125 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท”

แก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษเพิ่มเติมในวรรคสอง และวรรคสามดังนี้

“มาตรา 157 ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35 มาตรา 43 (3) (4) (6) (7) หรือ (9) มาตรา 45 มาตรา 46 มาตรา 47 มาตรา 53 มาตรา 65 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 125 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท

ผู้ขับขี่กระทำความผิดตามมาตรา 43 (4) ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งพักใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

ผู้ขับขี่กระทำความผิดตามมาตรา 43 (4) ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนถึงสามแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่

3. ในประเด็นปัญหาการกำหนดโทษเกี่ยวกับการขับขี่รถในลักษณะที่เป็นอันตราย ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้อื่น

ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไข โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 157 โดยเพิ่มบทกำหนดโทษของความผิดตาม มาตรา 43 (4) ซึ่งผู้ศึกษาเสนอให้เพิ่มเติมมาตรา 157 เป็นวรรคสี่ ดังนี้

ผู้ขับขี่กระทำความผิดตามมาตรา 43 (4) ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งพันถึงสองพันบาท แต่หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองหรือกว่านั้นเป็นต้นไป ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันถึงสองหมื่นบาท

4. ในประเด็นปัญหาการกำหนดโทษเกี่ยวกับการขับขี่รถในลักษณะที่เป็นอันตราย กรณีที่เป็นการขับขี่รถในลักษณะที่เป็นอันตรายจนความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ

ผู้ศึกษาเห็นควรให้มีการแก้ไข โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 มาตรา 157 โดยเพิ่มบทกำหนดโทษของความผิดตาม มาตรา 43 (4) ซึ่งผู้ศึกษาเสนอให้เพิ่มเติมมาตรา 157 เป็นวรรคห้า ดังนี้

ผู้ขับขี่กระทำความผิดตามมาตรา 43 (4) ถ้าการกระทำความผิดนั้นเป็นเหตุให้ทรัพย์สินเสียหาย ซึ่งเป็นทรัพย์สินของทางราชการ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันถึงสี่พันบาท แต่หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองหรือกว่านั้นเป็นต้นไป ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่พันถึงสี่หมื่นบาท

เอกสารอ้างอิง

นันท์ รุ่งศรี. “ประมาทโดยจงใจ.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556,

พลพิพัฒน์ วรชานมน์. “การนำเอาโทษกักขังมาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดตาม

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

เอกรัตน์ โลหะ. “ปัญหาทางกฎหมายในการบังคับใช้พระราชบัญญัติจราจรทางบก

พ.ศ.2522 ศึกษากรณี การขอตรวจใบอนุญาตขับขี่.” วิทยานิพนธ์

นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2553.